

Oud kanselier Schröder: Duitsland heeft geen nieuwe Stasi nodig

19 februari 2026

Oud-kanselier van Duitsland Gerhard Schröder pleit in een lange bijdrage in de Berliner Zeitung voor herstel van de handelsrelaties met Rusland. Ook hekelt hij het in Duitsland opgebouwde censurnetwerk: “Duitsland heeft geen nieuwe Stasi nodig”.

Te lang geen leiderschap met visie en politiek gewicht

De tijd van de Duitse kanseliers met een groot intellectueel en politiek gewicht zijn al lang voorbij. Al met het aantreden van Angela Merkel in 2005 verdween het visionaire leiderschap van voorgaande kanseliers als Willy Brandt, Helmut

Schmidt en Helmut Kohl. De komst van Merkel markeerde een periode van 16 jaar lang 'op de winkel passen'. Innovatie had onder haar leiderschap geen prioriteit. Het openzetten van de grenzen voor miljoenen immigranten vanaf 2015 heeft het land sociaal-maatschappelijk gedestabiliseerd en de politieke verhoudingen op scherp gezet.

Merkel was geen vergelijk met Willy Brandt die de basis legde voor de ontspanningspolitiek met toen nog de Sovjet-Unie, een land waar de allesvernietigende Tweede Wereldoorlog van NAZI-Duitsland 26 miljoen Russen de dood in joeg.

Helmut Schmidt (SPD) die Duitsland in de zware jaren met de Rote Armee Fraktion (RAF) in rustiger vaarwater moest brengen en later, lang na zijn pensioen, zou waarschuwen dat zijn land aan het eind van de 20e eeuw meer moslims dan autochtone Duitsers zou tellen. *"We moeten verdere immigratie uit vreemde culturen voorkomen"*, zei hij in 2005 in een interview. *"Immigratie is geen optie als middel tegen het tekort aan geschoolde arbeidskrachten en de veroudering in Duitsland. De immigratie van mensen uit Oost-Anatolië of zwart-Afrika lost het probleem niet op, maar zorgt alleen voor een extra, groot probleem."*

Helmut Kohl (CDU) zou de ontspanningspolitiek uitbetaald zien toen in 1989 de Berlijnse Muur viel en onder zijn leiderschap de beide Duitslanden zich konden herenigen. Hij was bij de afspraak dat in ruil voor de hereniging de NAVO *"geen inch"* oostwaarts zou gaan.

De twee recente kanseliers Scholz (SPD), stuurloos en machteloos en Merz (CDU) belangenbehartiger van Blackrock en oorlogmanager, verbleken beide bij hun voorgangers.

Schröder's visie op het huidige Duitsland

Gerhard Schröder, kanselier van 1998 tot 2005 (SPD), laat zich in [zijn bijdrage in de Berliner Zeitung](#) niet onbetuigd als het gaat om het tegenspreken van bestaande opvattingen en het bekritisieren van huidige ontwikkelingen. Zorgen uit hij over het censuurnetwerk dat Duitsland moet behoeden voor onwelgevallige politieke uitingen.

"Ik maak me echter zorgen over de 'censuurnetwerken' die het democratische

discours beperken en nieuwe onzekerheden creëren. Het genoemde aantal van ten minste 330 staats- en particuliere actoren of meldpunten voor opiniecontrole is zorgwekkend, omdat wat waar of niet waar is, geen kwestie van mening is, maar moet worden geconfronteerd met de democratische discussie.

Democratie leeft van het discours. Er is een open vizier en het principiële recht op tegenspraak nodig, maar geen zelfgerechtigheid, geen betutteling en zeker geen nieuwe “Stasi”. Democratie is niet altijd eenvoudig. Het kan vermoeiend, vreemd en zelfs pijnlijk zijn. Maar de kracht van de democratie is de voorwaarde voor vrijheid en hervormingen. We moeten ze versterken en mogen ze niet inperken.”

Herstel betrekkingen met Rusland

Het verrast niet dat Schröder pleit voor herstel van de betrekkingen met Rusland. Schröder heeft een langdurige en goede relatie met Vladimir Poetin. Hij heeft Poetin zelfs een “*onberispelijke democraat*” genoemd.

In december 2005 werd bekend dat Schröder een leidende positie zou opnemen in het consortium NEGP Company, dat door het Russische Gazprom en de Duitse bedrijven Wintershall, 100% dochter van BASF, en E.ON gevormd werd. Dit consortium legt oliepijpleidingen aan en bouwde de Noord-Europese Gasleiding Nordstream van Rusland naar Duitsland. In 2017 werd hij benoemd tot voorzitter van de toezichtraad van het Russische oliebedrijf Rosneft.

Na de inval van Rusland in Oekraïne zou Schröder onder zware druk komen. Van verschillende kanten werd hem gevraagd zijn functies bij de Russische energiesector neer te leggen, wat hij weigerde. Zijn partij de SPD verwijderde hem vervolgens van de eregalerij van ‘grote sociaaldemocraten’.

Volgens Schröder heeft Duitsland “*een ‘grote boodschap’ nodig over wat vooruitgang vandaag de dag is en hoe deze kan worden gecreëerd.*” Hij hekelt daarbij het “*conformisme dat heerst in het publieke en politieke debat*”, waarmee de huidige problemen niet kunnen worden opgelost. Er moet weer een publiek debat plaatsvinden waarin niet wordt bepaald wat “*goed of fout*” is. Het uitblijven van een dergelijk debat doet de onvrede onder de bevolking toenemen. Maar liefst 70% van de Duitsers is ontevreden met de huidige regering, aldus Schröder.

Hij ziet de rechtsconservatieve partij AfD als “*de begunstigde van de groeiende*

onzekerheid en ontevredenheid. Dat is geen reden om voor dit nieuwe nationalisme te kiezen, dat nauwelijks verder gaat dan een scherpe kritiek van mevrouw Weidel.”

Schröder ziet dat Merz wil investeren in de infrastructuur (vanuit NAVO-doelen, red.) maar mist een visie op de toekomst van het land. Niet alleen de wegen en bruggen moeten gerepareerd, ook moet het land innoveren. *“Er is geen nieuw ‘model Duitsland’ in zicht, de Europese wereld trekt zich terug. De oorzaken liggen niet alleen in de geopolitieke omwentelingen en nieuwe sociale en ecologische uitdagingen, maar ook in eigen fouten, zoals de overbelasting van ons land door de bewapening of de halfslachtige initiatieven om de oorlog in Oekraïne te beëindigen.”*

De energiepolitiek van Duitsland, met achtereenvolgens Merkel, Scholz en Merz, alsook de aanhoudende immigratie zijn volgens Schröder voor een industrieland als Duitsland niet houdbaar: *“Of de twijfelachtige afbouw van goedkope energie waar onze economie zo hard van afhankelijk is. Ook mevrouw Merkel, die de begunstigde werd van rood-groene hervormingen, heeft in haar 16-jarige regeerperiode weinig bijgedragen aan de modernisering van ons land, maar door de ongecontroleerde migratie heeft ze nieuwe lasten voor de financiële en integratiekracht van ons land toegestaan.*

Duitsland schaft zich af

‘Duitsland schaft zich af’ is sinds het boek met deze titel van oud-senator financiën van Berlijn [Thillo Sarrazin](#), een vaak gehoorde klacht over de wijze waarop achtereenvolgende regeringen met de industrie en economie zijn omgegaan.

Ofschoon Schröder zich niet in die termen uitlaat, is hij wel van mening dat de behoefte aan actie toeneemt. En dat is voorzichtig uitgedrukt als je ziet dat de economische groei stagneert, de industriële productie en de exportdynamiek afnemen. De werkloosheid bereikt inmiddels de grens van 3 miljoen, 40 procent van de bedrijven is van plan om banen te schrappen. Veel Duitse bedrijven geven op of worden overgenomen door buitenlandse investeerders. Het is een triest beeld van het land van ‘Made in Germany’ en van de eretitel ‘de motor van Europa’.

De aangekondigde oorlog met Rusland moet worden omgezet in herstel van betrekkingen met Rusland, zo belangrijk voor industrieland Duitsland. We moeten ons niet 'oorlogsbereid' maken, maar ons voorbereiden op vrede met Rusland, aldus Schröder. Ook moeten we meer vertrouwen stellen in de mensen, de bevolking, 'de machtelozen' (uitdrukking van oud president van Tsjechoslowakije Václav Havel).

Schröder: *"We moeten alles in het werk stellen om de vredesopbouw van ons land en Europa te versterken. Dit is de verplichting van de Duitse en Europese geschiedenis. En het kan de kracht en soevereiniteit van ons continent in de wereld bepalen als het een voorbeeld is voor vrede."*

Het hele artikel [leest u hier](#).